

Damian Kubiak

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

INDYWIDUALNE KONTA EMERYTALNE JAKO DOBROWOLNA FORMA GROMADZENIA OSZCZĘDNOŚCI EMERYTALNYCH

1. Wstęp

Proces reformowania polskiego systemu emerytalnego jest dość długi i żmudny. Od momentu wejścia w życie pierwszego aktu stanowiącego o nowych uregulowaniach prawnych w tym zakresie minęło już ponad 7 lat. Ustawodawca wciąż jednak pracuje nad nowelizacjami głównych aktów prawnych. Tak długi okres dokonywania zmian prawnych można tłumaczyć tym, iż reforma emerytalna stanowiła gruntowną reorganizację „porządku emerytalnego”, czyli zmianę systemu repartycyjnego na system mieszany, a więc repartycyjno-kapitałowy. Wprowadzenie rozwiązań dotyczących elementu kapitałowego do systemu było istotnym novum w tym zakresie, co czyniło to zadaniem dość trudnym. Z drugiej jednak strony polskie przepisy prawne odnoszące się do nowych rozwiązań prawnych wymagały bieżącego udoskonalania.

Powstanie III filaru w ramach systemu emerytalnego miało na celu zaktywizowanie społeczeństwa w zakresie działań zmierzających do zwiększenia przyszłego świadczenia emerytalnego. Reforma emerytalna stworzyła więc warunki zachęcające do oszczędzania, aby zapewnić sobie godziwe warunki w jesieni życia, oraz nakładała na obywateli współodpowiedzialność za jakość ich życia na emeryturze.

2. Podstawy prawne i miejsce w systemie emerytalnym

Zasady gromadzenia oszczędności w ramach indywidualnych kont emerytalnych (IKE) zostały określone przez ustawodawcę w Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych [6].

Ustawodawca przyznał prawo do utworzenia IKE każdej osobie fizycznej, która ukończyła 16 rok życia i ma nieograniczony obowiązek podatkowy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz w bieżącym roku nie dokonywała transferu środków z poprzedniego IKE do programu emerytalnego.

Umowa o prowadzenie IKE zawierana jest między oszczędzającym a instytucją finansową zależną od formy konta emerytalnego. Oszczędzający ma do wyboru jedną z czterech form, takich jak:

- lokata bankowa;
- inwestycje w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych;
- ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
- rachunek papierów wartościowych.

Ze względu na indywidualny charakter IKE wpłat środków zasilających rachunek może dokonywać tylko sam posiadacz. Ustawodawca wprowadził limity wpłat na indywidualne konto emerytalne. Maksymalna zatem wpłata w roku kalendarzowym nie może przekroczyć 150% prognozowanego średniego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej określonego w ustawie budżetowej lub ustawie o przewidywaniu budżetowym. Młodoletni posiadacze IKE nie mogą wpłacić kwoty większej aniżeli osiągnięte w danym roku dochody. Do rocznego limitu wpłat na IKE nie wchodzi środki odziedziczone po zmarłym właścicielu konta, transferowane z innego IKE lub zgromadzone w pracowniczym programie emerytalnym.

Środki zgromadzone w ramach indywidualnych kont emerytalnych będą mogły być wypłacone oszczędzającemu po ukończeniu przez niego 60 lat lub po nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 lat. Dodatkowo, aby mogła nastąpić realizacja wypłaty, ustawodawca wprowadził konieczność spełnienia jednego z dwóch warunków dodatkowych:

- dokonywanie wpłat na IKE w co najmniej 5 dowolnych latach kalendarzowych;
- dokonanie wpłaty co najmniej połowy wartości wpłat nie później niż na 5 lat przed dniem złożenia przez oszczędzającego wniosku o dokonanie wypłaty.

Dokonanie wypłaty środków znajdujących się na indywidualnym koncie emerytalnym pozbawia oszczędzającego możliwości ponownego założenia konta w przyszłości.

Wypłata transferowa środków pochodzących z IKE realizowana jest w trzech przypadkach:

- chęci zmiany przez oszczędzającego instytucji prowadzącej IKE;

- chęci przeniesienia przez oszczędzającego środków zgromadzonych w ramach IKE do programu emerytalnego, do którego oszczędzający przystąpił;
- śmierci oszczędzającego i wydania przez osobę uprawnioną do środków dyspozycji przekazania tych środków na własne IKE lub program emerytalny, do którego osoba ta przystąpiła.

Zwrot środków zgromadzonych na IKE następuje w razie wypowiedzenia umowy o prowadzenie IKE przez którąkolwiek ze stron, jeżeli nie zachodzą przesłanki do wypłaty lub wypłaty transferowej. Przed dokonaniem zwrotu instytucja prowadząca IKE musi poinformować oszczędzającego o konieczności w takim przypadku potrącenia ze zgromadzonych środków należnego podatku, a gdy zwrotowi podlegają środki wcześniej transferowane z pracowniczego programu emerytalnego, dodatkowo 30% wartości składek podstawowych przelewane jest na konto ubezpieczonego prowadzone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach ubezpieczenia emerytalnego.

Ustawodawca wprowadził zakaz posiadania jednocześnie więcej niż jednego konta. Oszczędzający, który nie dostosuje się do tych wymagań, podlega odpowiedzialności karnej przewidzianej w przepisach kodeksu karnego skarbowego. Przepisy te przewidują karę grzywny w wysokości od 20 tys. do nawet 8 mln zł lub karę pozbawienia wolności. Dodatkowo osoba gromadząca środki na więcej niż jednym IKE naraża się na utratę 75% wartości dochodów na każdym z posiadanych kont.

3. Charakterystyka funkcjonowania IKE

IKE, jak sama nazwa wskazuje, są indywidualną formą gromadzenia oszczędności emerytalnych. Podstawową cechą, będącą jednocześnie także czynnikiem wyróżniającym IKE wśród indywidualnych form gromadzenia oszczędności emerytalnych, jest możliwość korzystania przez ich posiadaczy z preferencji podatkowych w odniesieniu do gromadzonych środków. Korzyści te polegają na zwolnieniu z obowiązku odprowadzenia do budżetu podatku dochodowego naliczanego od osiągniętego dochodu w związku z inwestycjami kapitałowymi (tzw. podatku Belki). Konstrukcja tej zachęty podatkowej mobilizuje posiadacza IKE do utrzymywania środków aż do momentu osiągnięcia przez niego wieku co najmniej 55 lat. Przepisy prawne dotyczące IKE nie dyscyplinują do regularnych wpłat, jak to jest w przypadku pracowniczych programów emerytalnych. Zarówno częstotliwość, jak i wysokość kwot wpłacanych na konto emerytalne pozostaje dobrowolna. Stwarza to zagrożenie zgromadzenia środków emerytalnych o mniejszej czy niedostatecznej wartości. Ustawodawca wprowadził jednak ograniczenie maksymalnej rocznej składki zasilającej IKE. Jeżeli wpłacający przekroczy jej wartość, instytucja zarządzająca IKE dokonuje zwrotu nadwyżki na wskazane

konto bankowe. Ograniczenie wysokości dokonywanych wpłat jest jednocześnie jednym z najbardziej krytykowanych ustaleń ustawodawcy w tym zakresie. W chwili obecnej wpłaty na konta emerytalne nie mogą przekroczyć wartości 150% prognozowanego średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (tab. 1). Kwoty te ogłaszane są drogą obwieszczenia ministra pracy i polityki społecznej w sprawie wysokości wpłat na indywidualne konto emerytalne.

Tabela 1. Maksymalny limit wpłat na IKE w latach 2004-2007 w zł

Rok/wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Limit wpłat na poczet IKE	3435,00	3635,00	3521,00	3697,00

Źródło: opracowanie własne.

Z drugiej jednak strony brak przymusu dokonywania systematycznych wpłat sprawia, że oszczędzanie w ramach IKE nie jest stałym obciążeniem budżetu domowego. Oszczędzający może więc dokonywać wpłat okazjonalnie, w okresach, w których osiągnął dodatkowy dochód lub wygospodarował nadwyżkę.

Korzystanie ze środków zgromadzonych na koncie emerytalnym bez ujemnych konsekwencji finansowych możliwe jest po przekroczeniu ustawowego wieku. Możliwe jest jednak znaczne złagodzenie skutków takiego zamrożenia kapitału w przypadkach zwiększonych wydatków gospodarstwa domowego. Ustawodawca bowiem, na mocy przepisów zawartych w art. 15 ustawy, zezwolił na obciążenie środków zgromadzonych w IKE zastawem. Należy jednak pamiętać, iż zaspokojenie roszczeń z tytułu tak zabezpieczonej wierzytelności powoduje, że środki pozostałe na IKE są przekazywane oszczędzającemu w formie zwrotu, co rodzi konieczność zapłaty należnego podatku.

W porównaniu z pracowniczymi programami emerytalnymi indywidualne konta emerytalne zapewniają oszczędzającemu suwerenność w zakresie wyboru, a także późniejszych zmian formy, instytucji zarządzającej, jak również, w przypadku rachunku maklerskiego, konkretnych papierów wartościowych określonego emitenta. Zmiany takie mogą być przeprowadzane wielokrotnie aż do czasu zlecenia wypłaty środków zgromadzonych w ramach IKE czy też jego likwidacji. Osoba chcąc zmienić formę prowadzonego konta lub chociażby instytucję zarządzającą musi zlikwidować dotychczasowe konto oraz zlecić przeprowadzenie wypłaty transferowej środków na poczet konta nowo utworzonego.

Tabela 2. Zestawienie zalet i wad indywidualnych kont emerytalnych

Zalety	Wady
• korzyści podatkowe • uwarunkowania prawne mobilizujące do utrzymywania środków do czasu, gdy podlegać będą wypłacie • zróżnicowane formy utrzymywania oszczędności dające szerokie możliwości inwestycyjne • dowolna częstotliwość wpłat • dziedziczenie środków • możliwość dokonania zwrotu środków przed wiekiem emerytalnym lub obciążenia zastawem (brak całkowitego zamrożenia środków) • możliwość transferu środków do PPE • niezależność procesu decyzyjnego związanego z wyborem formy inwestowania środków • uproszczone w porównaniu z PPE procedury administracyjne związane z utworzeniem i prowadzeniem IKE	• ograniczenie wysokości wpłacanych środków • konieczność natychmiastowego zapłacenia należnego podatku w przypadku zwrotu zgromadzonych środków • dowolność wpłat stwarzająca możliwość braku systematyczności • przedmiotowe ograniczenia inwestycyjne w porównaniu z inwestycjami nieuprzywilejowanymi podatkowo • brak imperatywu systematycznego zasilania środków dodatkowymi strumieniami, • w niektórych wypadkach czasochłonność związana z podejmowaniem decyzji inwestycyjnych • możliwość posiadania w danym momencie tylko jednego rachunku IKE (dotkliwe restrykcje finansowe w przypadku złamania tej zasady)

Źródło: opracowanie własne.

Indywidualne konta emerytalne mogą być prowadzone w formie umów z czterema, określonymi w przepisach prawnych, podmiotami finansowymi, które oferują produkty służące uczestnikom do gromadzenia oszczędności z przeznaczeniem na emeryturę. Poszczególne produkty oferowane przez te podmioty różnią się od siebie pod względem wielu kryteriów. Ich zestawienie przedstawia tab. 3.

Wybór formy indywidualnego konta emerytalnego powinien być poprzedzony analizą uwzględniającą przynajmniej kilka kryteriów. Gromadzenie środków przeznaczonych na konsumpcję w wieku emerytalnym wymaga niezwyklej ostrożności i kalkulacji przede wszystkim ryzyka inwestycyjnego. Minimalnym celem jest zachowanie realnej wartości zgromadzonych środków. Jednak każdy z przyszłych emerytów powinien dążyć do maksymalizacji zysków z inwestycji przy zachowaniu odpowiedniego poziomu ich bezpieczeństwa, czyli minimalizacji ujemnych skutków inwestowania, drastycznie zmniejszających wartość zgromadzonych aktywów. Z punktu widzenia ryzyka inwestycji największe prawdopodobieństwo utraty całości bądź części zainwestowanych aktywów występuje w przypadku lokowania ich w akcje. Umowy z podmiotami prowadzącymi działalność maklerską przewidują, że sam właściciel IKE podejmuje decyzje o zakupie i sprzedaży posiadanych papierów wartościowych. Taka forma IKE staje się jeszcze bardziej ryzykownym przedsięwzięciem, gdy

posiadacz IKE jest osobą, która nie posiada dostatecznej wiedzy o rynku kapitałowym i regułach inwestowania. Wówczas efekt jego działania może być daleki od spodziewanego. Samodzielne inwestowanie w papiery wartościowe wymaga również od inwestora dużej aktywności oraz dyspozycyjności w celu przeprowadzania analiz dotyczących emitentów wybranych papierów, a także gospodarki jako ogółu. Zwiększony „trud inwestycyjny” może jednak skutkować ponadprzeciętnymi zyskami i szybszym wzrostem wartości zainwestowanego kapitału. Osoby charakteryzujące się znacznie mniejszą skłonnością do podejmowania ryzyka mogą zdać się na decyzje specjalistów i podpisać umowę o prowadzenie IKE z zakładem ubezpieczeń lub towarzystwem funduszy inwestycyjnych. W przypadku takich umów aktywność posiadacza IKE ogranicza się jedynie do wyboru strategii inwestycyjnej, a bieżące decyzje inwestycyjne podejmowane są przez osoby zarządzające poszczególnymi funduszami inwestycyjnymi lub ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi. Zdecydowanie najbezpieczniejszą formą inwestowania jest utrzymywanie środków na lokacie bankowej oraz zakup skarbowych papierów wartościowych.

Tabela 3. Cechy poszczególnych form IKE

Cecha	Umowa z			
	ZU	TFI	PPDM	Bank
Ryzyko inwestycji	średnie	średnie/duże	duże	niskie
Spodziewane stopy zwrotu	średnie	średnie/duże	duże	niskie
Elastyczność produktu	średnia	duża	duża	niska
Dodatkowe korzyści	ochrona ubezpieczeniowa	–	–	–
Wymagana aktywność uczestnika	średnia	średnia	duża	niska
Niezbędna wiedza o inwestowaniu/rynkach finansowych	średnia	średnia/duża	duża	niska

Źródło: opracowanie własne.

Podczas trwania inwestycji oszczędzający musi nieustannie podejmować pewne decyzje inwestycyjne, które podporządkowane są chęci maksymalizacji zysków z tejże inwestycji. Decyzje te mogą dotyczyć przede wszystkim zmian:

- strategii inwestycyjnej;
- instytucji zarządzającej.

W pierwszym przypadku inwestor podejmuje decyzje zmierzające do przybrania innej postawy wobec ryzyka inwestycyjnego. Wiąże się to z brakiem akceptacji obecnego poziomu ryzyka całej inwestycji i dążenia do jego zmiany. Inwestujący może zatem zmniejszyć lub zwiększyć ryzyko swojej inwestycji

poprzez ulokowanie odpowiednio mniejszej lub większej części swoich aktywów w instrumentach bardziej ryzykownych. Takie decyzje, o charakterze krótkoterminowym, ściśle wiążą się z cyklem koniunkturalnym lub inflacją. W długim jednak okresie praktyka wskazuje tu na pewien model postępowania, mówiący o tym, że im odleglejszy jest horyzont inwestycji, tym częściej wybierane są bardziej ryzykowne instrumenty. Postawa taka ma logiczne wytłumaczenie, gdyż w przypadku niepowodzenia (dalece odmiennego od oczekiwanego wyniku inwestycyjnego) czas pozostały do końca inwestycji pozwala na przedsięwzięcie kroków zmierzających do odrobienia strat. Im bliżej jednak zakończenia inwestycji, tym częściej wybierane są inwestycje o mniejszym ryzyku. W trakcie zatem inwestycji emerytalnych powinno następować lokowanie większej części aktywów w instrumenty o mniejszym ryzyku (tzw. bezpieczne) w miarę zbliżania się do zakończenia inwestycji.

Ograniczeniem dla inwestora jest elastyczność wybranego produktu finansowego w postaci IKE. Produkty te będą oferowały różne decyzje inwestycyjne. Najmniejsze pole decyzyjne wydaje się być związane z lokatą bankową, którą można jedynie zerwać lub zamienić na inną o odmiennych warunkach. Gdy podmiot zarządzający oferuje w ramach IKE możliwość inwestycji w jednostki udziałowe kilku funduszy, znacznie zwiększa się elastyczność produktu. Pozwala posiadaczowi IKE na lokowanie własnych środków pomiędzy funduszami o innej polityce inwestycyjnej (dywersyfikację inwestycji), co znacznie zmniejsza także ryzyko samej inwestycji. Dodatkowo takie rozwiązania umożliwiają w długim okresie zmiany proporcji lokowanych aktywów w jednostki udziałowe funduszy inwestujących bardziej lub mniej agresywnie. Największą elastyczność inwestycji oferuje IKE w postaci rachunku maklerskiego ze względu na to, iż pozwala na swobodny wybór emitenta oraz rodzaju papierów wartościowych, a także ze względu na natychmiastowy skutek zlecenia transakcji.

Ze zmianą strategii inwestowania może się również wiązać zmiana formy indywidualnego konta emerytalnego, a raczej zastąpienie dotychczasowego IKE innym rachunkiem prowadzonym według odmiennej formy. Czynność ta jest dość prostym zabiegiem i polega na złożeniu dyspozycji otwarcia nowego rachunku wraz z deklaracją zamknięcia dotychczasowego IKE oraz zleceniem wypłaty transferowej zgromadzonych dotychczas aktywów na nowe konto. W trakcie trwania procesu gromadzenia oszczędności emerytalnych można dokonywać tej czynności wielokrotnie. Oszczędzający traci możliwość zakładania nowego rachunku po przeprowadzeniu wypłaty środków zgromadzonych na dotychczas prowadzonym IKE.

W trakcie gromadzenia oszczędności emerytalnych posiadacz rachunku może podjąć decyzję o zmianie instytucji zarządzającej jego rachunkiem. Krok taki będzie umotywowany zazwyczaj chęcią zwiększenia zadowolenia z nabytej usługi

prowadzenia rachunku emerytalnego dzięki korzyściom ilościowym (niższe koszty prowadzenia rachunku) lub czynnikom jakościowym (wyższa jakość obsługi klienta). Zmiana instytucji zarządzającej niekoniecznie musi oznaczać zmianę formy prowadzenia IKE.

Ważnym kryterium wyboru rodzaju IKE jest posiadana wiedza o inwestowaniu na rynku kapitałowym. Dla osób nie mających żadnych doświadczeń ani wiedzy w tym zakresie w większości najlepsza wydaje się współpraca z bankami i zakup oferowanej przez nie lokaty. Dodatkowo osoby takie zazwyczaj mają umiarkowane zaufanie do instytucji finansowych. Banki zaś są rodzajem instytucji finansowej, z którą większość społeczeństwa współpracuje bądź współpracowała. Zaufanie i rozpoznawalność banków jest wśród takich osób także o wiele większa w porównaniu z pozostałymi instytucjami.

Umowa z zakładami ubezpieczeń dotycząca prowadzenia IKE zasadniczo różni się w swojej konstrukcji od pozostałych form. Ma ona bowiem oprócz czysto oszczędnościowego charakteru również funkcję ochronną. Składka posiadacza takiego IKE dzielona jest na dwie części w proporcjach zgodnych z wytycznymi ustawodawcy. Część składki stanowi dla ubezpieczyciela pokrycie kosztów ubezpieczenia, reszta zasila dodatkowy rachunek klienta, na którym gromadzone są nabywane jednostki udziałowe ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych.

4. IKE na polskim rynku w latach 2004-2006

Rok 2004 był pierwszym rokiem obowiązywania przepisów prawnych pozwalających na tworzenie indywidualnych kont emerytalnych. Przez 4 pierwsze miesiące od wejścia ustawy w życie, tj. od 1 września do końca roku 2004 założono ponad 175 tys. takich rachunków. W trakcie niecałych trzech lat funkcjonowania rozwiązań prawnych z tego zakresu IKE założyło nieco ponad 850 tys. Polaków, którzy zgromadzili na rachunkach aktywa o wartości około 1 mld zł.

Od początku funkcjonowania IKE ich najpopularniejszą formą są umowy z zakładami ubezpieczeń. W pierwszych latach funkcjonowania IKE stanowiły one powyżej 63% ogólnej liczby rachunków, a w roku 2006 udział ten wzrósł o ponad 10 pkt proc. Wśród nich liderem jest PZU Życie SA, które administruje ponad 400 tys. kont. Drugie miejsce pod względem popularności należy do umów z towarzystwami funduszy inwestycyjnych. W badanym okresie średnioroczny udział tej formy IKE wyniósł ok. 24%, jednak charakteryzował się tendencją malejącą. Najwięcej tego typu rachunków prowadzonych jest przez Pioneer Pekao TFI SA (ok. 8,2%). Pozostałe dwie formy IKE wyraźnie odbiegają od dwóch pierwszych. Ich udziały przeważnie (z jednym wyjątkiem w roku 2005)

kształtowały na poziomie poniżej 10%. W obu przypadkach najwięcej kont administrowanych jest przez PKO BP SA.

Średnia składka na indywidualne konto emerytalne w pierwszym półroczu 2006 r. wynosiła 2851 zł. Najlepiej pod tym względem wypadają klienci towarzystw funduszy inwestycyjnych (średnia składka 2270 zł). Najmniejsze wpłaty dokonywane są przez osoby posiadające rachunki w zakładach ubezpieczeń – nieco ponad 700 zł.

Analizując strukturę wiekową posiadaczy IKE, można zauważyć, iż osoby w wieku od 30 do 60 lat są posiadaczami ponad 75% wszystkich kont. Odnotowuje się też nieznaczną przewagę kobiet wśród założycieli IKE.

5. Podsumowanie

Mimo wprowadzonych przepisami legislacyjnymi zachęt do korzystania z dodatkowych form oszczędzania na emeryturę funkcjonowanie indywidualnych kont emerytalnych trudno uznać za sukces. Szacuje się, że w roku 2007 ich liczba przekroczy 1 mln. Wartość oszczędności zgromadzonych na kontach emerytalnych już w chwili obecnej przekroczyła 1,3 mld zł. Liczby te, choć niemałe, jednak rozczarowują. Zwłaszcza w porównaniu z ponad 12 milionami klientów otwartych funduszy emerytalnych. Wciąż ogromna większość Polaków nie uczestniczy w pracowniczych programach emerytalnych i nie posiada indywidualnego rachunku emerytalnego. Jedną z głównych przyczyn takiego stanu rzeczy z pewnością jest zbyt słabe zachęcanie społeczeństwa do korzystania z tego rozwiązania. Postuluje się coraz częściej więc ich zintensyfikowanie poprzez odliczanie całości bądź części wydatków na IKE od dochodu lub podatku czy chociażby podniesienie górnej granicy limitu wpłat na IKE, które raczej nie jest dostateczną zachętą dla mniej zarabiających. Wciąż jednak największą przyczyną braku dostatecznych oszczędności emerytalnych wydaje się niska skłonność społeczeństwa polskiego do oszczędzania na cele emerytalne. Do szybkiego rozwoju rynku kont emerytalnych konieczne jest więc przeprowadzanie intensywnych kampanii reklamowych czy informacyjnych celem wzbudzenia w społeczeństwie potrzeby systematycznego gromadzenia kapitału emerytalnego, który po okresie zawodowo czynnym stanie się dla niego istotnym źródłem dochodu.

Literatura

- [1] Jaworski M., *Indywidualne konta emerytalne: zachęty ale tylko*, „Gazeta Prawna” 2006 nr 239.
- [2] Ostrowska K., *IKE: wartość aktywów przekroczyła miliard złotych*, „Rzeczpospolita” 2007 nr 24.

- [3] *Rocznik ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych 2004*, Raport Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.
- [4] *Rocznik ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych 2005*, Raport Komisji Nadzoru Finansowego.
- [5] *Rocznik ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych 2006*, Raport Komisji Nadzoru Finansowego.
- [6] Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych (Dz.U. 2004 nr 116, poz. 1205 z późn. zm.).

INDIVIDUAL PENSION ACCOUNT PROGRAMMES AS A VOLUNTARY FORMS OF SAVING FOR OLD AGE

Summary

Individual pension (retirement) account programmes (IKE) are voluntary forms of saving for old age. They have been on Polish market since 2004. They are regulated by the Act of 20 April 2004 on Individual Retirement Accounts. IKE is maintained as one of four following forms of agreements: with an investment fund, with a broker, for the provision of brokerage services, with an insurance company and with a bank. At present IKE are not so popular in Poland. With around 0.85 million participants. Amount of savings exceeded 1,3 billion of PLZ which equals the amount of 1.5 thousand PLZ per participant. This is much less than Polish government expected.